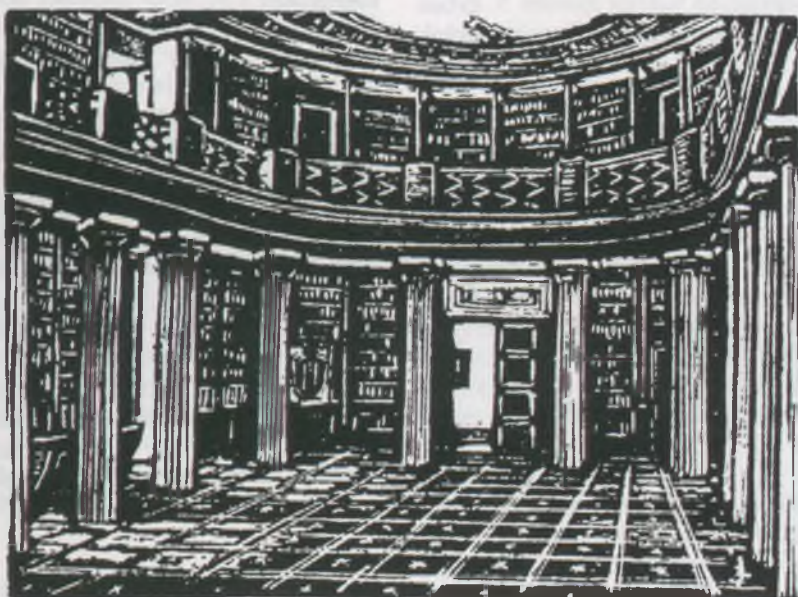

KISGRAFIKA

45. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület".
Postacim: 1538 Budapest, Pf. 519. E-mail: kisgrafika@freemail.hu
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

*A SÁROSPATAKI KÖNYVTÁRTEREM
Imre Lajos fametszete, X2*

T A R T A L O M

KBK tisztújító közgyűlés.
Lenkey István: Pécs fehéren-feketén.
Lehtiranta, Leila: Evald Okas művészetéről.
Rácz Mária: Szeged ünnepelt képzőművész díszpolgárai.
Bacskulin István: Tenyérnyi csodák.
Kőhegyi Gyula: Észrevételek...

HÍREK LAPSZEMLE

2006/1

KISGRAFIKA BARÁTOK KÖRE EGYESÜLET TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉSE

2005. január 28-án szombaton a Fészek Klub gobleintermében megtartottuk az alapszabály szerint öt évenként kötelező tisztújító közgyűlést. A szép számú megjelentek a közgyűlés levezető elnökének dr. Arató Antalt kérték fel. A jegyzőkönyv vezetésével dr. Körösi Ilona lett megbízva. Jegyzőkönyv hitelesítők: Szász Sándorné és Király Zoltán. Ezután Palásthy Lajos titkár megtartotta beszámolóját az elmúlt időszak eseményeiről.

Beszámoló az elmúlt 5 évről.

Legutolsó vezetőségválasztó közgyűlésünk 2001. jan. 20-án volt megtartva. Az alapszabály szerint minden 5. évben vezetőségválasztó közgyűlést kell tartani. Ennek teszünk most eleget.

Az elmúlt időszak nevezetesebb eseményei:

2001-ben a KISGRAFIKA újságunk grafikai szerkesztését, nyomdai előkészítését Vincze László grafikus tagtársunk vette át és készítette minden honorárium nélkül éveken át. Keze alatt új arculatot nyert a folyóirat. Eleinte a régi nyomdánál, de fehér papírra készült a lap, azonban sok problémánk volt velük, ezért nyomdát váltottunk. Az új nyomda, melyet Tatár József tagtársunk vezet, minőségileg jobb munkát tud végezni. A címlap oldal fényes műnyomó papíron jelenik meg, és néhány éve minden címlapon az évszakknak megfelelő színnel van nyomva az újság címe. Időközben sajnos Vincze László a budapesti munkahelyét debrecenire változtatta, így a szoros kapcsolattartás megnehezült. Ezért az utóbbi évben vele egyeztetve a nyomda végzi a lap tördelését is, a kialakult stílusnak megfelelően. Lapunk színvonalát úgy a szerkesztők cikkei, mint egyéb cikkíróink biztosítják. Kérünk mindenkit, ebben a munkában továbbra is támogassák az egyesületet.

2001-ben dr. Lenkey István elkészítette az előző évek lapszámainak tartalomjegyzékét, melyet pályázati pénzből még abban az évben ki tudtunk adni. Most ígéretünk van tőle, hogy az elmúlt 5 év példányainak tartalomjegyzékét megcsinálja. (Ez időközben el is készült! Köszönet!)

2001. júl. 13-án elhunyt Várkonyi Károly debreceni grafikus. Temetésén Egyesületünk képviseltette magát. Ugyancsak 2001-ben váratlanul eltávozik az élők sorából Dániel Viktor budapesti grafikus.

2001. aug. 10-12-én Országos Találkozót tartottunk Sárospatakon. Kevés résztvevővel, de jó hangulatban lezajlott esemény volt.

2002. május 10-én Szerencsen állandó kiállítás nyílt Fery Antal alkotásaiból.

Lapunk 2002/3. számát, Kossuth Lajosnak szentelve, pályázati pénzből állítottuk ki.

2003-ban Dániában volt a Nemzetközi Exlibris Kongresszus, melyre 6 eredeti grafikát tartalmazó mappát küldtünk a résztvevőknek. Ezt természetesen tagjaink is megkapták. Sajnálatos, hogy ott a magyar színeket egyetlen résztvevő tudta képviselni, még a külföldi magyarok sem tudtak rajta részt venni.

2003. jún. 10-én König Róbert elnökünk megvédte, s így elnyerte a Szabad Művészetek Doktora címet.

Ugyancsak 2003-ban elhunyt Karancsi Sándor erdélyi grafikus.

2004-ben Ausztriában, Welsben volt a Nemzetközi Exlibris Kongresszus, melyen már több mint tízen vettünk részt. A könnyű elérhetőség és kis távolság dacára ez elég kevés. A

résztvevőknek Egyesületünk a lap az azévi második számát ajándékozta.

2004-ben az amerikai Lippóczy Miklós hunyt el. Szegeden Balogh Mária gyűjtő tagtársukat gyászolták.

2005. jan. 7-én Füle Mihály budapesti grafikus halt meg.

2005. áprilisában Békésen a KBK 45-éves évfordulója megkezdett alkalmából nagyszabású kiállítás volt, melyen művész tagjaink állítottak ki bőséges anyagot.

2005. május 20-21-én Szegeden sikeres Országos Találkozó volt, sok résztvevővel. Itt is volt kiállítás, a művészek két témában is pályázhattak alkotásokkal.

Tagjaink tagi illetményül Németh Nándor alkotásjegyzékét kapták meg.

2005. márc. 18-án elhunyt Raszler Károly grafikus.

2005. jún. 27-én Andruskó Károly a 90. születésnapját ünnepelte.

Ugyanezen évben, 92 évesen elhunyt Supka Magdola.

2005. dec.-ben elhunyt dr. Mayer József intézőbizottsági tagtársunk felesége.

Az évek során nagyon sok kisebb nagyobb kiállítás volt művész, illetve gyűjtő tagjaink jóvoltából. Ezeken Egyesületünk általában képviseltette magát, felsorolni is lehetetlen ezeket. Folyóiratunk hűségeen beszámolt ezekről.

Anyagi helyzetünk általában stabilnak mondható. Bár a 2001-ben 1200 Ft-ra emelt tagdíjat 2 éve 1500 Ft-ra kellett emelnünk, a jelek szerint ez egyenlőre maradhat. Az emelést a postai díjak inflációt messze meghaladó emelkedése, a banki költségek hasonlóan kiugró emelkedése, ugyanakkor a kamatok soha nem látott alacsony szintre csökkenése indokolja.

Szervátiusz Tibor tusrajza, P1

Bár sok pályázatot beadtunk (minden pályázat kb. 1000-1500Ft költségbe kerül, a mellékletek beszerzése, és a postaköltség miatt) aránylag kevés esetben kaptunk támogatást.

A lapunkhoz a már említett támogatáson kívül az előző évben kaptunk felhalmozási célra támogatást, melynek során laptop számítógépet és szkennert tudtunk beszerezni. Ugyancsak támogatást kaptunk a lap színes mellékletének megjelentetéséhez (2005/4 szám), valamint a banki költségek egy részének fedezésére, mert azok összegét hivatalosan is sokallják.

Változatlanul megvan a 90-es években helyiség céljára több forrásból kapott 1.5 millió forint. Ebből már semmit nem lehet venni, de kamatai éveken keresztül fedezték a budapesti csoport összejöveteleinek terembérletét, a Fészek Klubban. Néhány éve a kamat annak alacsony volta, és a terembérlet emelkedő költsége (vegyük figyelembe a közüzemi díjaknak inflációt jócskán meghaladó mértékét) már ezt nem fedezi, ezért mindig máshol tartjuk összejöveteleinket.

Ugyanakkor a jelentős mennyiségű, és jelenleg is szaporodó iratanyag, régebbi kiadványaink, valamint a hajdani szakszervezeti házból hozzánk került, ránk vonatkozó iratanyag több köbméter papírt jelent, melynek elhelyezése előbb utóbb gondot fog jelenteni.

A 2005. dec. 31-i pénzállományunk a már említett 1,5 mFt-on felül az OTp bankban 193 115Ft, a kézipéztárban 84 518 Ft. A Fészek 2005-ben felmerült terembérlete, a jelen terembérlettel együtt még nincs rendezve, és sokan befizették már 2005 decemberben a 2006. évi tagdíjat.

Úgy érzem, az intézőbizottság az elmúlt években jó munkát végzett, megnyugtatóan alapoztuk meg a jövőt, melyhez továbbra is kérjük a tagság támogatását és aktív részvételét.

Kérem a beszámoló elfogadását.

Köszönöm.

A fentiek elhangzása után a levezető elnök a beszámoló elfogadását, illetve azzal kapcsolatos kérdések feltevését javasolta. A megjelentek a beszámolót elfogadták. A hozzászólások már a jövő terveivel foglalkoztak.

Dr. König Róbert felveti, hogy 2009-ben lesz ötven éves a KBK. Javasolja ennek méltó megünneplését.

Rácz Mária és Nagy Ádám a szegedi csoport nevében ehhez minden segítséget megad.

Szász Sándorné fontosnak tartja a kifelé való nyitást, az ifjúság bevonását.

Imre Lajos jónak tartaná, ha a művészek az ötven éves jubileumra in memoriam lapokat készítenének a már elhunyt gyűjtők, grafikusok emlékére.

Kőhegyi Gyula szórólap készítését javasolja a KBK tevékenységének ismertetésére.

Király Zoltán az egyesület tevékenységnek szélesebb körű ismertetésére a médiák bevonását tartja fontosnak.

Olexa József az 50 éves évfordulóra pályázat kiírását szorgalmazza.

Ürmös Péter ezt jónak tarja és nemzetközi pályázatként, már az idén Svájcban meg lehetne hirdetni.

Dr. Soós Imre elmondja, hogy régebben volt már a KBK-t ismertető füzetünk, ezt fel lehetne újítani.

Várkonyi Zsolt az édesapja, Várkonyi Károly grafikusművész öt éves halálának emlékére kiállítás rendez, melyre mindenkit szeretettel meghív.

Ezután kezdetét vette az új tisztségviselők jelölése. A jelölőbizottság elnöke Szász Sándorné, tagjai Palásthy Lenke és Király Zoltán.

A jelölőbizottság az alábbiakat jelölte intézőbizottsági tagoknak, figyelembe véve, hogy a jelölést Kundermann Jenő,

Dr. König Róbert elnök, dr. Arató Antal levezető elnök, Palásthy Lajos titkár, dr. Kőrösi Ilona jegyzőkönyv vezető

egészségi állapotára tekintettel, nem tudja vállalni.

A jelöltek: dr. Lenkey István
dr. Mayer József
Katona Csaba
Dr. König Róbert
Palásthy Lajos
Rácz Mária
Ürmös Péter

A közgyűlés a jelölteket megszavazta.

Ezen belül elnök ismét Dr. König Róbert, titkár Palásthy Lajos. A megválasztott tisztségviselők mandátuma 5 évre szól.

Közben a szegedi csoport részéről Dr. Zenei József elmondta Lakatos Demeter csángó költő versét: „Messze ott, hul /ahol/ a nap szentül le /lemegy/”, ezzel is emelve az összejövetel hangulatát. Hiszen az Egyesületünk nevében benne is van: ...és Művelődési Egyesület! A vers Lakatos Demeter: Búcsú az ifjúságtól c. kötetében jelent meg (Áramlat Kiadó, Bp. 1992).

dr. Kőrösi Ilona tájékoztatja a megjelenteket, hogy cége, a Lamassu Kft. grafika népszerűsítő, értékesítő tevékenységet tervez, melyhez kéri a tagság támogatását.

Ezután a közgyűlés véget ért és baráti beszélgetések, illetve széleskörű grafika csere kezdődött el.

Takács Dezső tusrája, P1

PÉCS FEHÉREN FEKETÉN
- TAKÁCS DEZSŐ KIÁLLÍTÁSA PÉCSETT -

Takács Dezső pécsi grafikust nem kell bemutatnunk lapunk olvasóinak, hiszen kisgrafikai munkásságát már elemeztük, ex librisei és kisgrafikai többször is szolgáltak illusztrációként gyönyörködtetve mindannyiunkat. Most arról a grafikusról szólnunk, aki több mint száz kiállítással a háta mögött legutóbb tusrajzokon mutatta be szülővárosának egy-egy részletét a pécsi Gyöngyszem Galériában megrendezett tárlaton.

Takács Dezső tusrajza, P1

Takács Dezső hat évtizede rajzolja a város templomait, utcáit, nevezetes köztéri szobrait, szép műemléki vagy műemlék jellegű házait. Rajzai nyomán színes rézkarcokon, litográfiákon már láthattuk a város egy-egy részletét. Most azonban 25x35 cm-es méretben tusrajzokon hozta közel a pécsiekhez a régi város emlékeit és hangulatát.

Takács Dezső tusrajza, P1

Takács Dezső tusrajza, P1

Alkotásain a Mecsekoldal jól ismert városrészeinek, girbe-görbe, zezgugos kis utcáinak évtizedekkel ezelőtti képe és hangulata kel életre. Ezek a művek részben az alkotó emlékezetében, részben a vázlatfüzetében rögzített rajzok alapján születtek. Jó megfigyeléssel, szakmai pontossággal, hűségesen, a valósághoz ragaszkodva azt a látványt és élményt tárja a kiállítás látogatói elé, mely benne évtizedek múltán is elevenen él, remélve, hogy a pécsieknek is ugyanazt jelenti, mint neki.

Realista módon sallangmentes ábrázolással, a lényegesre irányítva a figyelmet keltette életre a már eltűnt utcákat, tereket éppen vagy a még épen látható régi utcákat. azért tud hiteles lenni, mert ennek a városrésznek egyik kis utcájában nőtt fel, ismeri, szereti ezt a tájat. Itt járt iskolába, amikor még diák volt, és akkor is, amikor már rajzot tanított a felnövekvő nemzedéknek.

Takács Dezső ezeket az utcákat, tereket, a havihegyi kápolnát, a Székesegyházat a jövőnek örökíti meg. Élete és munkássága ezer szállal kötődik Pécshez, és így szándékozik a feledéstől megmenteni még azokat a részleteket is, melyek áldozatul estek/eshetnek modern korunk átalakító/átépítő munkájának.

Takács Dezső kitűnő rajztudásával képbe írva hagyja örökségül a város formálódásának, változásának történetét a következő generációra.

A kiállított harmincöt tusrajzot végignézve körséta tehető a régi és a megújuló városban. E sétán a Takács Dezső látásmódja szerinti Pécs város jelenik meg előttünk: egy kis múlt, egy kis jelen abban a reményben, hogy a kettő alapja a jövőnek, melyben majd felnőnek az unokák, az unokáink.

Lenkey István

Evald Okas MŰVÉSZETÉRŐL

Evald Okas akadémikus Észtország legtermékenyebb ex libris-művésze. Élete során mintegy 3.000 könyvjegy került ki műterméből. A pontos számot maga a művész sem tudja, mert nem vezetett feljegyzést munkáiról. Mindenesetre világrekordnak tekinthetjük teljesítményét.

Evald Okas rézkarca, C3

Ha meg akarjuk ismerni stílusát és a művek témaválasztását, el kell olvasnunk Villem Raam 1986-ban megjelent könyvét, melynek címe: *Evald Okas ex libris-művészete*.

Evald Okas rézkarca, C3

Evald Okas litografiája, L

Az észt mester könyvjegyeinek nagy részét fotogravűr-technikával készíti. Emellett műveli az olyan hagyományos módszereket is, mint a hidegtű és akvatinta. Csak nagyon kevés nála a grafikával készült ex libris, ezeket előszeretettel rajzolja be közvetlenül a tulajdonos könyvébe.

Saját bevallása szerint a fémlappal dolgozó grafika valamennyi változatát gyakorolta már a vázlat készítésétől a kész műig. Negyven éven át volt tanára a tallini Művészeti Akadémiának, ezidőben tanítványai segítettek neki a próbanyomatok elkészítésében. Oktatói munkája mellett nagy számban alkotta meg kis méretű lapjait. Ezekkel mostanra felhagyott, mert látása megromlott. Tehetsége, energiája és alkotói fegyelme változatlan, ezt tapasztalhattuk 2005 őszén Tallinban megrendezett kiállításán, ahol az utóbbi évek alkotásaival jelentkezett. A tárlat ünnepi alkalommal: 90. születésnapján nyílt meg. A művész ugyanis 1915. november 28-án született Tallinban.

Okas egész élete során sokat utazott, miközben állandóan rajzolt. Könyvjegyeinek nagy részén az ezeken szerzett élményeit örökíti meg, mindezt emlékezetből megrajzolva. Több ex librisén Japánban látott témákkal találkozhatunk.

Ismert művészek arcképei, mint az orosz Puskiné,

ugyancsak szerepelnek lapjain. A Picasso-ról készült könyvjegye különös festői világot nyit meg a néző előtt. Mégis a legnagyobb jártasságot kedvenc témájánál, a nőkről készült lapjainál tapasztalhatjuk. Többször nyilatkozott már úgy, hogy ez a téma áll hozzá legközelebb.

Evald Okas rézkarca, C3

A nagy méretű, sőt óriási munkák sem idegenek számára. Évekkel ezelőtt színházi díszletfestőként is dolgozott. Igazában a színház az a világ, ahol festői képességét megcsodálhatjuk. Az Észt Nemzeti Színház mennyezetét harmadmagával festette ki, hatalmas állványzaton dolgozva.

Evald Okas rézkarca, C3

Evald Okas rézkarca, C3

Okas egész élete során úgy dolgozott, mint a szorgalmas méh. Már 1939-ben megrendezték első kiállítását. Ezt követően minden évtizedben sokszor szerepeltek művei tárlatokon hazájában és külföldön egyaránt.

Nyugat-Észtországban, Haapsalu városkában múzeum viseli nevét. Az intézmény csak nyaranta látogatható.

Leila Lehtiranta

Angolból fordította: Soós Imre

Evald Okas rézkarca, C3

SZEGED ÜNNEPelt KÉPZŐMŰVÉSZ DÍSZPOLGÁRAI

Kopasz Márta városunk egyetlen nő díszpolgára, festő, grafikus-művésznő 2005 októberben ünnepelte 94. születésnapját. A nyüzsgő világtól visszavonult, de mindenkor naprakész tájékozottságú művésznőt a város Polgármesteri Hivatalának Kulturális Vezetője, a Móra Ferenc Múzeum igazgatónője és a Kisgrafika Barátok Köre képviselőjében László Anna és Rácz Mária köszöntötte. A jókívánságok után a remek hangulatú, jó egészségben lévő mindannyiunk Márta Nénije vezette a beszélgetést, melynek középpontjában városunk volt. Elmondta terveit és azok megvalósításához szükséges anyagok beszerzésére megbízásokat adott.

Kopasz Márta linómetszete, X3

Kass János 78. születésnapját ünnepeltük a Városháza dísztermében 2005 december 28.-án.

A Kossuth-díjas grafikusművészt saját alkotásairól készült Triptihonnal (Az ember tragédiája, A kékszakkallú herceg vára és a Psalmus Hungaricus) ajándékozta meg a Mozaik Könyvkiadó, melyet Deák Ferenc grafikus nyújtott át, méltatva Kass János művészetét, finom, határozott vonalvezetését, kifejező színeit, alkotásainak művességét. Köszöntőt mondott Kozma József alpolgármester és Vörös Gabriella múzeum igazgatónő. A gratulációk az álló fogadás alatt is folytatódtak.

Kopasz Márta és Kass János művészeknek jó egészséget, sok erőt, további alkotó kedvet kívánunk.

Varga Mátyásra 2005 december 1.-én emlékeztek, aki 95 éves lenne. Sajnos Matyi bácsi már 3 éve a lelkek birodalmában tervez, rajzol, formáz. Tisztelői az Ipar és Képzőművész alkotóházban gyűltek össze és egy alapítványt hoztak létre, melynek segítségével lehetne a hagyatékat gondozni, a kiállítási anyagot cserélni, felfrissíteni, így Matyi bácsi emlékét szélesebb körben megőrizni.

Rácz Mária

Varga Mátyás rajza, P1

Bornemissza Rozi tusrajza, P1

TENYÉRNYSI CSODÁK

A horgosi (Szerbia) Lazarus Teleházban hangulatos kiállítás nyílt Szent Lázár-nap előestéjén, 2005. december 16-án. Karácsonyi és újévi grafikák vonultak fel *Palásthy Lenke* gyűjteményéből. A gyűjtő több éve a budapesti Kisgrafika Barátok Körének tagja. Mint mondta, minden művészi alkotás közösségi szándékú cselekvés, sajátos ízzel. Lenke ezeket az ízeket szerette meg a grafikákban, mind a kisgrafikában mind az ex librisben, mind a bélyegeken, melyek sokszor arasznyi emberi létünk egy-egy közvetlen hangú üzenetét hordozzák. Mindez tényrnyi lapon elmesélve.

A kisgrafika jelentős területe az ex libris. Tematikai sokfélesége számbavehetetlen.

Évszázadok óta, amióta könyv létezik, létezik a könyvjegy is, tehát nyomon követhető. Szükség volt rá, amikor a könyv nagy-nagy értéket képviselt, illetve sokszor a büszkélkedés tárgya is volt. Az ex libris figurális ábrázolásmódjával kapcsolódhat a könyv tartalmához, de más mondanivalót is kifejezhet pl. a tulajdonos foglalkozását, egyéniségét, érdeklődési körét, stb.

Az európai művelődéstörténet Dürert tartja az ex libris első mesterének. Az iparművészet felvirágzásával, a könyvkiadás fellendülésével a 19. század végétől vált divattá az ex libris. A kor művészei, grafikusai számtalan könyvjegyet hoztak létre. Elterjedésével kialakult az igény a cserére és természetesen a gyűjtésre is. Ezt a tevékenységet az egyesületek létrejötte segíti. 1890-ben Angliában alakult ilyen szervezet, majd Németországban, ezután sorrendben következett a francia, az amerikai az osztrák és más ex libris-egyesületek megalakulása. Nemzetközi cserelistákat szerkesztettek, majd tematikus gyűjtemények listáját állították össze, és kialakult az etikai norma, mely szerint illő volt a megérkező küldeményt ugyanolyan darabszámú, és technikájú művészi értékű grafikával viszonzni.

A cseréket ma leginkább az egyesületek helyiségeiben végezzük, mondja Lenke, ahol tájékozódunk a hazai és a nemzetközi könyvjegyművészet eredményeiről. Itt találkozunk a grafikusokkal is, de van országos találkozó és kétévenként nemzetközi ex libris kongresszus mindig más-más országban.

A kiállítás megnyitóján láttuk, hogy Lenke gyűjteményének minden darabja eredeti dűről készült, hogy a karácsonyi ünnepkör eseményeit végigvonultatja grafikáin egészen az Úrjelenésig. A nagy méretű pannók egyikén helyet kapott a „Tornyok, kupolák” külön gyűjteménye, mely helytörténeti gyűjteménynek is megfelel, hiszen majd minden település ékeskedik egy-egy toronnyal.

Az alkalmazott grafika nyomdai úton sokszorosított piciny példányai a bélyegek is jelen vannak a kiállításon. Tudjuk, hogy a grafikusművészeket bélyegtervezői munkára is sokszor felkérnek. Ilyenek többek között a művészien kidolgozott karácsonyi bélyegek. A kiállított gyűjteményt Szent Ambrus karácsonyi himnuszaival töltötte meg Lenke.

A kiállítást megnyitó beszédek után műsor volt.

Andruskó Károly, az ismert zentai grafikus az alkotás örömét, a gyűjtés jelentőségét méltatta, bemutatta fadúcait, munkaeszközeit és ízelítőt kaptunk illusztrált minikönyveiből.

A vajdasági Hét Nap 2005. dec. 28.-án megjelent számában Bacskulin István írása

ÉSZREVÉTELEK „A KÖZÉPKOR JELENIDEJE” CIKKHEZ.

(KISGRAFIKA, 2005/4)
**A NYÍREGYHÁZA SÓSTÓI
FAMETSZŐ MŰVÉSZTELEP
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓ
SZAVAIHOZ.**

Üdvözölni lehet Szepessy Béla kezdeményezését, hogy a művésztelep programjával a fametszet technikát tüzték ki feladatként, „újra felelevenítve” ezzel egy klasszikus grafikai eljárást. Egyetértek azzal is, hogy új tartalommal szólni ma is lehetséges a fametszet nyelvén. Vitatkoznék azonban azzal a mondattal, mely szerint a „fametszés tehát nem csak gyakorlásra, de felfedezésre is szorult.” Ez a megállapítás azt sugallja, mintha Magyarországon a fametszés művelése kihalt volna és újra fel kell fedezni. Ez nem így van. Aki kézbe veszi a KISGRAFIKA bármelyik számát, mindig talál benne fametszeteket ma élő művészekről.

Az igaz, hogy a XX. század második felében a legtöbb magyar fametszet a kisgrafika műfajában született, de nem szakadt meg a folyamat a nagy fametsző elődeink után.

2005 nyarán a Miskolci Galériában rendezett kiállítás és konferencia bemutatta a „Modern magyar fa- és linómetszés 1890-1950” történetét, külön vitrinekben az ex libriseket és könyvborítókat. Nagyszerű áttekintése volt ez a magyar fametszés kultúrájának. Az újabb 50 év feldolgozása várható. Egy-két nevet említek a század második felében is dolgozó nagy generációból: Molnár C. Pál, Gy. Szabó Béla, Varga Nándor Lajos, Buday György, Diskay Lenke, Perei Zoltán. Ők azok, akik nagyméretű metszeteket is készítettek. Mellettük azok a kiválóságok, akiket ex libris művészként ismerünk inkább: Bordás Ferenc, Fery Antal, Sterbenz Károly, Várkonyi Károly és ez a felsorolás nem is teljes. Az élő művészek közül megemlíthető: Andruskó Károly, Kopasz Márta, Moskál Tibor, Nagy László Lázár, König Róbert, Vecserka Zsolt, Köhegyi Gyula. Elnézést kérek azoktól, akik hirtelen nem jutottak eszembe. Azért említettem neveket, hogy érveljek amellett; a fametszés nem halt ki Magyarországon!

Köhegyi Gyula grafikusművész

Molnár C. Pál fametszete, X2

KI VOLT NÁGEL JÓZSEF, EGRY JÓZSEF EX LIBRISEINEK MEGREND ELŐJE?

Szerkesztőnk ezt a kérdést teszi fel a KISGRAFIKA legutóbbi számában, egyúttal a lap bemutat két, Egrý József által készített ex librist is, amelyek az ART GALÉRIA árverési katalógusában szerepeltek. (Közülük az egyik az 1912-ben készült, Siklóssy László által szerkesztett *A gyűjtő* ex libris különszámának mellékletei között is.)

Az Egrý Józsefről kiadott könyvek szinte mindegyike bemutatja a művész *Nágel Józsefné arcképe* (1910) című olajfestményét. Éri István művészettörténész így kommentálja a festményt: „Egrý nem szívesen festett arcképet, különösen nem ünnepélyes jellegűt. A modell férje jómódú, szabad idejében festegető kereskedő volt, Egrý híve és támogatója.” (Egrý József Emlékmúzeum, Badacsony, 1973., 30. lap.) Lánosz Sándor Egrý Józsefről 1980-ban megjelent művéből megtudhatjuk, hogy Nágel József az Erzsébet-téri Urbányi Gusztáv fűszer és gyarmatárú kereskedés tulajdonosa volt, a művész az ő Ilonka nevezetű lányát is tanította rajzolni, valamint „Nágel Egrý képeinek egyik legelső vásárlója.” volt (16. lap). A kiadvány jegyzeteiből azt is megtudhatjuk, hogy sokáig leveleztek, a leveleket azonban Nágel Ilonka kölcsönadta egy gyűjtőnek, s azóta hozzáférhetetlenek. (123. lap). Meglehet e levelezésből többet is megtudhatnánk az ex librisek készítésének körülményeiről.

Arató

FERY ANTAL KÉTSOROSAI

Fery Antal grafikusművész nemcsak kiváló művészetéről volt ismert, hanem mély emberségéről és finom, de nagyon okos humoráról is. Ezt tükrözik a kerek éveire készített saját ex librisei is.

Akiket szeretett és közel férkőztek szívéhez, a leveleit és lapjait, üdvözlőit mint „Rex Antonius vitéz díjas grafikus” írta alá. Megtiszteltetés volt ilyen levelet kapni.

Ezúttal életbölcsséget és szellemességet tartalmazó ún. kétsorosait tesszük közzé, emlékeztetve ezzel felejthetetlen, derűs egyéniségére.

dr. Mayer József

Fery Tóni első kétsorosa

Fürge vagyok mint a sellő,
bár nem vagyok tisztviselő!

*

Mit ri,
kedves Dimitri?

*

Egy nem kívánt valakire

Akkor rontsa a léget itt,
amikor majd megégetik.

*

Szökés

Vácrátótról rab Antal
megszökött egy trabanttal.

*

Fogorvosi székben

Fogja a fogorvos a hosszú vasat
s piszkálja fogam, a szúvasat.

*

Vallomás

Lehet a ruhád bársony vagy szatén,
nem mondok rólad rosszat én!

*

Sírvész

Aknamezőn sétált,
rövid úton szétmált.

*

Zenés temetés

Nyeszterenko hangja zengett
Eszter elholt párja mellett.

*

Van itt dorong és löcs elég,
ha úrrá lesz a csőcselék!

*

Emberi sors

Született Nyírbátorban,
nevelkedett inkubátorban,
meghalt Ula. Bátorban.

*

Baleset

Miért sír, miért zokog a norvég?
Szemébe vágott a zsinórvég!

*

Veszély

Ha a testét bekeni,
zsiros lesz a bikini!

*

Vásár

A múlt héten Toponáron
tinót vettem potom áron.

*

Egy jó ügyvédre

Szelíd özzé festi át
a vérszopó bestiát!

*

Műszaki hiba

Jelenti az egri gátör:
elromlott az aggregátor.

*

Jaj, de kicsi ez a magnó,
majd nagyobb lesz, hogyha megnő.

HELYREIGAZÍTÁS

A Kisgrafika 2005/4. számában a Typoszalón exlibris-kiállítása c. cikkben *dr. Voit Krisztina* egy. docens neve két helyen is tévesen került leírásra. Az elírásért elnézést kérünk.

XXXI. FISAE KONGRESSZUS 2006 NYON, SVÁJC HÍREI

XXXI
FISAE
NYON
2006

Körlevél a 2006. nyoni Kongresszuson részt venni
szándékozók részére

Mindazon barátainknak, akiknek gazdasági körülményeik
szerényebbek, de a Kongresszuson részt kívánnak venni, a
következő ajánlatunk van:

FISAE társaságok tagjai, valamint művészek akik az
újonnan csatlakozott Európai Unió tagállamokban élnek,
továbbá Oroszország, Belorusszia, Ukrajna és a Balkán
továbbá Kína lakói akiknek gazdasági lehetőségei
korlátozottak, kínáljuk azt a lehetőséget, hogy a
személyenként 70€-t fizethessenek 170€ helyett. Ezen
ajánlatnak két következménye van:

-- Nem kapják meg a kiadványokat és ajándékokat, de a
záróbanketten részt vehetnek.

-- Alvási lehetőség a városi védelmi szálláson
(Zivilschutzraum der Gemeinde) 3€ éjszakánként, plusz 10€
takarítási díj a Kongresszus után.

-- A két lehetőség csak együtt érvényes.

Hisszük, hogy ez kedvező lehetőséget nyújt, mert így a
résztvétel és a szállás együttesen 95€ költséget jelent. Mivel a
szállásköltséget előre kell kifizetni, a fenti ajánlat 2006 június
1.-ig történő befizetés esetén érvényes. Minden más költséget
vizum, balesetbiztosítás, utazási költségek a részvevőnek kell
fizetni. Ezenkívül számolni kell azzal, hogy étkezési költségre
naponta 20-30€ szükséges. Figyelem! Egy doboz cigaretta kb.
5€!

Nagyon fontos, hogy bejelentkezéskor a 170€ áthuzandó és
egy megjegyzés: „Günstige Option, eur 95” irandó mellé.
Nagyon fontos részünkre, hogy minél előbb tudjuk, hány fő
veszi igénybe ezt a lehetőséget.

Ha a befizetés nem érkezik meg 2006. június 1.-ig, a
jelentkezést töröljük. Azok, akik később jelentkeznek, a teljes
170€-t kell fizetniük, és nincs garancia arra, hogy mindenben
részesülnek, a Kongresszusi terembe való bejutáson kívül.

További részletek a fent felkínált szálláshelyről, valamint
egyéb információkról a www.fisae.org internetes honlapon
olvashatók.

Reméljük, ajánlatunk kedvező.

Üdvözlettel Benoit Junod

Azt kérjük, aki akár ezzel a könnyített lehetőséggel, akár
más formában részt kíván venni a kongresszuson, az esetleges
megszervezés céljából vegyék fel a kapcsolatot titkárunkkal.

PÁLYÁZAT

A nyoni kongresszus alkalmából kiállítás lesz a 2004. 01.
01. és 2006. 04. 30. között készült ex librisekből. Minden
technika megengedett, de xerox másolat vagy eredeti rajz
nem. Az ex libriseket két példányban kell elküldeni. Csak
személyek, vagy intézmények részére készült ex libris jöhet
szóba, a méret nincs megkötve, de szempont, hogy könyvbe
alkalmazható méretű. Célszerű a művész nevét, a készülés
időpontját, és az alkalmazott technikát a lap hátán feltüntetni.
Díjazás nincs, erkölcsi elismerés van. Minél több magyar
művész vegyen részt ezen! A lapokat Benoit Junod címére,
Svájc 1254 Jussy(GE) 21 Route de Lullier kell küldeni 2006.
ápr. 30.-ig.

HÍREK

Vincze László kiállítása Csömörön

Örömmel hallottunk Vincze László legújabb grafikai
kiállításairól. Munkásságának rangos elismerését jelentette,
hogy grafikáját bemutatták a 2004-ben rendezett XXII.
Miskolci Grafikai Biennálén. Tavaly a debreceni Benedek
Galériában volt egyéni rajzkiállítása, amelyhez izléses
katalógust is megjelentetett.

A kiadványhoz - amely 15 illusztrációt is tartalmaz *Vitéz
Ferenc* költő, művészeti író -- írt értő előszót, sőt
beköszöntőként *A lélek és tánc (Paul Valéry motívumaira)*
című verset is, ami közvetlenül kapcsolódik Vincze Lászlónak
a bemutatott képeken megjelenő egyik hangsúlyozott
motívumához. Több rajzzal szerepel a *Grafikusművészek
Ajtosi Dürer Egyesülete Debrecen 2000-2005* című, tavaly
megjelent reprezentatív kiadványban is (az ex librist szívesen
készítő Józsa Jánossal és Szilágyi Imrével együtt). Csak
sajnálni tudjuk, hogy az említett kiadványokban és Vincze
László legújabb, a csömöri Petőfi Sándor Művelődési Házban
a Magyar Kultúra Napja tiszteletére idén rendezett kiállításán
(ahol pedig festményeit is láthattuk), legalább kóstolóként,
néhány ex librist nem mutatott be. Nem pusztán azért, hogy
népszerűsítse a műfajt, hanem azért is, hogy kifejezésbeli, a
grafikai technikákban való jártasságának sokszínűségét is
felvillantassa.

(A.a.)

*

A közelmúltban érkezett a tavalyi IV. Nemzetközi Fa- és
linómetszetű ex librisek katowiczei pályázatának katalógusa,
amely szép magyar sikerről tudósít. A Pawel Steller emlékére
négy évenként meghirdetett kiállítás az előzőekhez hasonlóan
most is széles áttekintést nyújt a magasnyomású könyvjegyek
alkotóiról, akik Japántól az amerikai Egyesült Államokig a
világ számos országából küldték el műveiket. Köhegyi Gyula,
aki az előző pályázat egyik fő díját, Pawel Steller érmet és
diplomát nyert, most különdíjat kapott a dr. Soós Imre részére
készített, van Gogh motívumot feldolgozó lapjáért. A fődíjat
most lengyelországi (Jerzy Jankowski, Michal Ksiązek) és
németországi (Egbert Herfurth) művészek nyerték.
Magyarországot még Nagy László Lázár és Ürmös Péter
képviselték egy, illetve két lappal. Külön örömet jelent
számunkra, hogy szintén az előző kiállítás díjazottja Salamon
Árpád megkülönböztetett helyet kapott a leközzölt négy színes
és 7 fekete-fehér reprodukciója által. A katalógust a sziléziai
könyvtár 2005-ben jelentette meg a lengyel posta, valamint a
regionális önkormányzat támogatásával.

Az 1972-ben elhunyt *Kondor Béla* grafikusművész 75. születésnapja alkalmából nemcsak megkoszorúzták a Farkasréti temetőben lévő sírját tisztelői és barátai, hanem a Mission Art Galériában (Budapest, V. Falk Miksa u. 30) „Angyal, ördög, költő” címmel rézkarcaiból bemutatót tartottak (2006. febr. 18-márc. 4).

*

László Anna grafikusművész tagtársunknak nyílt meg kiállítása Szegeden a Polgári Szalonban (Szeged, Victor Hugo u. 5.) 2006. február 17-én. A kiállításon megnyitóbeszédet mondott Tarnai László költő, közreműködött Dálnoky Zsóka színművésznő. A kiállítás 2006. március 16.-ig volt látható.

László Anna rézkarca, C3

*

MAGYAR MŰVÉSZEK ILLUSZTRÁCIÓI AZ ISTENI SZÍNJÁTÉKHOZ címmel az Olasz Kultúrintézet Dante emlékére idéző képzőművészeti pályázatot hirdetett, melyre többek között két tagtársunk, Dr. König Róbert és Köhegyi Gyula adott be munkát. Ezek a kiadott katalógusban meg is jelentek. König Róbert 3 metszete látható a szép kiállítású katalógusban: „Dante és VIII. Bonifác”, „Erény dombjára vezető úton 1300 nagycsüdtörték éjjelén” valamint „Dante Rómában 1300 nagycsüdtörtéken” címmel. Köhegyi Gyula metszetei „A költő látomása” és „Dante és Beatrice” címet viseli.

A képzőművészeti tárlat Budapest után Szegeden, majd Rómában és Pescarában lesz látható.

*

A Képzőművészeti Egyetem látta vendégül a KBK budapesti csoportját febr. 1-én. Az egyetem könyvtárában a könyvtár igazgatónöje bemutatta a legújabb grafikai témájú könyv-szerzeményeiket. Megtekinthettük ezen kívül a könyvtár feltett kincseként őrzött Piranesi metszeteket tartalmazó két mappáját, továbbá Morelli metszetét, mely több méter hosszúságú, és a magyarok bejövetelét Feszty Árpád körképe nyomán ábrázolja. A kalauzunk Dr. König Róbert volt.

*

Tavaszy Noémi műtermébe és kiállító helyiségébe rendezett látogatást márc. 1-én a KBK budapesti csoportja. Az eredetileg lakásnak készült helyiségek két szobájának falait teljesen beborítják Tavaszzy Noémi szebbnél szebb olajfestményei. A vitrinekben, tárlókban a grafikákat csodálhatja meg a szemlélő, de jut a nagyobb méretűekből a

falakra is. Egy kisebb nagy ablakos helyiségben van az alkotó műterem. Mindenütt pedáns rendben a papírok, eszközök, dúcok, ecsetek, egyéb kellékek. A fiókok szépen feliratozva árulják el tartalmukat. A látogatás nagyon jó hangulatú volt, szép élménnyel távoztak a résztvevők.

P-y

Fájdalommal tudatjuk, hogy dr. Mayer József tagtársunk, intézőbizottsági tagunk felesége, dr. Girinyi Margit főorvos 2005. december 18-án elhunyt. A dec. eleji Mikulás ünnepségen még jó egészségben vett részt körünkben.

1940-2005

Sajtos Gyula tusrajza, P1+T

A szegedi csoport vesztesége Kalmárné Vajda Erzsébet tagtársunk, aki 2005 novemberében távozott az élők sorából.

Mindkettőjük emlékét megőrizzük!

*

A Szlovéniában élő grafikusművész tagtársunk, *Salamon Árpád* az angliai International Biographical Center-től (Cambridge) a linómetszetek terén elért eredményeiért „International Professional of the year 2005” címet kapta meg. Gratulálunk!

LAPSZEMLE

Immár a kilencvenedik száma jelent meg decemberben a Kráter Műhely Egyesület irodalmi és kulturális lapjának. A POLISZ című folyóirat említett száma kisgrafikákról közöl cikket, ezért szívesen emlékezünk meg a kitűnő nyomdatechnikával készült kiadványról.

A Szegeden élő *László Anna* grafikusművész munkásságát cikkében szerkesztőnk, *Soós Imre* ismerteti. A bevezető sorokban rövid áttekintést ad az ex libris múltjáról és jelenlegi szerepéről. A tanár-művész *László Anna* életútjának felvázolása után szó esik száznál több, rézkarc technikával készült ex libriséről. Ezek a kisgrafikák számos külföldi kiállításon sikerrel szerepeltek, jó híret keltve a magyar könyvjegyeknek. A cikk mellett 9 rézkarcának képe ad ízelítőt a művésznő sokirányú érdeklődéséről, tehetségéről. A színvonalas tartalmú folyóirat ezúttal másodízben közölt grafikákat lapjain. Dicsőre méltó kezdeményezésük a műfaj megbecsülését, és a lap küllemét egyaránt szolgálja.

László Anna rézkarca, C3

*

KÜLÖN GYŰJTEMÉNYEK címmel gazdagon illusztrált tájékoztató füzetet jelentetett meg a közelmúltban Hatvan város művelődési központja és könyvtára. A rendhagyó kiadvány azért érdemel említést, mert ebben nem a könyvtár megszokott tevékenységéről esik szó, hanem azokról a többlet-látónivalókról, melyek a könyvtárt látogatók ismeretének bővítését szolgálhatják. Néhány lokálpatrióta polgár emlékét idézik ezek a gyűjtemények, melyek az egykori pártházból mintaszerűen kialakított kiállítótermekben kaptak helyet.

A korán elhunyt fiatal művészettörténész, Chikán Bálint

önarckép-gyűjteménye a kortárs képzőművészet történetének fontos adalékai. Egy másik kiállítás a város szülötte, Gódor Kálmán rajztanár festői életművét őrzi. Ugyancsak Hatvanban született Kocsis Albert hegedűművész is, akinek hanglemezei, személyes tárgyai a muzsika barátai számára jelenthetnek hasznos ismereteket. *Perei Zoltán* (1913-1992) grafikusművész halála előtt egy esztendővel 3.000 grafikai lapot ajándékozott a könyvtárnak. *Dr. Arató Antal* róla szóló ismertetőjéből megtudjuk, hogy az adományozó a fametszet legősibb technikáját, a lapdúc-metszést művelte. Az ajándékozás korábbi hatvani kiállításának emlékére történt s az anyagban nemcsak szabad grafikái, hanem a Lapdúc-metszet c. tanulmánya és az osztatlan elismerést aratott mappái (az Ötven fametszet és a Magyar írók c. sorozata) is megtalálhatók.

*

József Attila-kisgrafikákon c. írásában a költőt ábrázoló ilyen alkotásokat tekinti át a PANNON TŰKÖR 2005/6. számában *Arató Antal*. A közismert egyedi rajzok helyett a szerző ezúttal csak a valamilyen sokszorosító eljárással (fametszet, rézkarc, stb.) készült műveket veszi számba, felidézve ezzel négy elhunyt művésznünk emlékét.

Közülük elsőként az előbbieken is említett *Perei Zoltán*ról esik szó, aki az Ürömhegyen levő, kertes házában, szerzetesi magányában tekintélyes életművet alkotott. Ebből külön említést érdemel 92 portré-metszetből álló sorozata, mely az esztétikai kislexikonban ismertetett személyek arcképét tartalmazza. A magyar írókról készült másik sorozata 37 sajátos hangú arcképpel, száz számozott példányban jelent meg. József Attilát több metszetén örökölte meg, melyekhez csak kiindulási pontot jelentenek a korabeli hiteles ábrázolások.

Perei egy évtizedes angliai tartózkodása alatt többször felkereste az ott élő világhírű hazánkfiát *Buday Györgyöt* (1907-1990), aki 1937-ben a párizsi világkiállításon fametszeteivel Grand Prix-t nyert. A 25 magyar író köztük József Attilát megjelenítő fametszeteit tíz évvel ezelőtt Chicagóban adták ki, egy angol nyelvű, magyar költészet antológia illusztrációiként.

Fery Antal (1908-1994) grafikusművész, a KBK egykori elnökének munkásságát jól ismerik olvasóink. Talán nincs is olyan magyar gyűjtő, aki ne őrizne néhány lapot a művész két és félezer darabra tehető fametszetű életművéből. Kétszázat is meghaladja az írókat, művészeket ábrázoló kisgrafikáinak száma. Előszeretettel, többször metszette meg József Attila arcvonásait. *Kass János* joggal nevezte alkotásait „fába metszett igazgyöngyöknek”, huszadik század magyar műveltsége „egyperces novelláinak”.

Marcali Kiss József (1936-1999) a keszthelyi Balaton Múzeum munkatársaként szervezte meg az ottani első kisgrafikai biennálét. A festészet mellett elsősorban linómetszeteket készített. A magyar irodalom nagyjairól készült 38 lapos mappájának anyagát 60 metszetből válogatta a szerkesztő. Ezeken a vonalas megoldás helyett a fekete-fehér foltok drámaisága ér el hatást. *Arató Antal* cikke az értékek felmutatása mellett arra is bizonyíték, hogy a kisgrafika nagy nemzeti ügyeink érdekében mindenkor, méltóképpen hallatta szavát.

*

Szokásunktól eltérően most nem folyóiratról, hanem jelentős könyv megjelenéséről számolunk be olvasóinknak. Nemrég került ugyanis szerkesztőnk kezébe a MAGYAR MŰZEUMI ARCKÉPCSARNOK című, közel ezer oldalas kötet, mely 2002-ben a Pulszky Társaság-Tarsoly Kiadó gondozásában látott napvilágot. A többszáz munkatárs közreműködésével létrejött lexikon azoknak az *elhunyt* jeles

szakembereknek tevékenységét ismerteti, akik a múzeumok életében fontos szerepet játszottak. Örömmel fedeztük fel a kötetben *Farkas István* (1909-1993) egyesületünk egykor köztiszteletben álló tagjának nevét.

A szócikk írója, *Fazekas Lászlóné*, a szerencsi múzeum kitűnő igazgatója elmondja róla, hogy egykori barátunk, *Farkas Pista* valamikor Szerencsen édesapja nyomdájában dolgozott, miközben szerkesztette az *Új Hegyalja* c. újságot. Nyomdájuk államosítása után a Szerencsi Cukorgyárban kapott állást. Évtizedeken át gyűjtötte a vidék történelmi emlékeit. A Zemplén Múzeum munkatársaként létrehozta az intézmény 40.000 darabos ex libris-gyűjteményét, mely az egyik legjelentősebb alkotó, *Fery Antal* életművét is tartalmazza.

*

A finn EXLIBRIS UUTISET 101. számában *Leila Lehtiranta* közöl cikket arról a kötetről, mely a Palásthy Kiadó gondozásában *Németh Nándor* művészetéről szól, a művész 6 kisgrafikájának képen történt közlése mellett. Az írásból megtudja az olvasó, hogy a művész a szocialista rezsim elől menekült az Egyesült Államokba, ahol elhunyt. A Csiby Mihály által írt életrajza mellett a kiadvány közli *Németh* 248 kisgrafikai alkotásának jegyzékét is.

*

Az előbbi finn lap 102. számában, a külföldi lapszemléjük egyik oldalán, magyar vonatkozású illusztrációt közölnek: *Vecserka Zsolt* erdélyi témájú ex librisét, melyet a művész a *Lehtiranta*-házaspár részére készített.

*

Az EXLIBRISWERELD 2005/4. számának mellékleteként megkaptuk a Waterschoot Antikvárium legújabb árverési ajánlatát, mely 219 tételben kisgrafikákat kínál megvételre. Köztük 3 magyar vonatkozású „csomag” is szerepel, egyenként 42, 40 és 12 ex libris tartalommal. Az alkotók napjaink ismert grafikusai. A gyűjtemények mindegyikét 9 euróért kínálják. Ugyanez az ára *Rákóczy Ferenc* 30 lapos és *Várkonyi Károly* 33 lapos gyűjteményének is, de ezen az áron lehet megszerezni *László Anna* 5 darabos rézkarc-exlibris csomagját is.

*

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 133. száma arról ad hírt, hogy „Könyvek és ex libris” címmel májusban országos találkozót szerveztek Yokohama egy múzeumában. A részvételi díj 1.000 jen volt, ami 9 USA dollárnak felel meg. A 60 résztvevő színes könyvjegyet kapott ajándékba. A hírből megtudjuk azt is, hogy ez már a tizedik ilyen találkozó volt, melyek összes résztvevőinek száma elérte a 700-at.

*

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2005/3. száma egy kuriózumról ad hírt. Negyvennyolc kártyalapból álló sorozatról van szó, melyből „előre meg lehet mondani a jövőt”. A kártyákat egy neves művészük rajzolta meg s a motívumok az ex libris tárgyköréből származnak. A kártyacsomag ára 26 euró, melyhez még a csomagolás és a postaköltség is járul.

*

A Svájcban megjelenő SELCEXPRESS 62. számának címlapján szerepel az itt bemutatott kisgrafika, mely ábrázolásmódjának szokatlan volta miatt is figyelmet érdemel. A bibliai Háromkirályok ezen nyitott könyv előtt hódolnak és míg az égen csak néhány csillag ragyog, a félholdak serege népesíti be az eget. Az is rendkívüli egy exlibris-szakeklapban, hogy *Katalin*-nap alkalmával tradicionális süteményfőzés receptjét közlik. Egyedülálló írás az a négy illusztrációval kísért cikkünk is, ami a háború éve

alatt készült és képen is ezeket idéző könyvjegyekről szól. *Andersen* születésének 200. évfordulója alkalmából terjedelmes cikket közöl a lap a nagy meseíró és témát ábrázoló, igen nagyszámú könyvjegyről. Ezek mennyiségére jellemző, hogy a legutóbbi, *Frederikshavn*-ban megrendezett kiállításon 100-nál több ilyen lap volt látható. A magyar alkotók közül a cikk *Nagy László Lázár* nevét említi, aki már 1972-ben elkészítette lapját *Illyés* doktor nevére.

Az igen tartalmas svájci lap közleményei között még arról is olvashattunk, hogy *Vermes Júlia* gyűjteményének kiállítása február 11-ig volt látható *Baselben*, az Egyetemi Könyvtárban.

EXLIBRIS MARIANNE KALT

Egbert Herfurth műanyagmetszete, X6

*

A MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2005/3. száma három oldalas cikket közöl *Bábel* tornya kisgrafikai ábrázolásairól. A közölt 10 illusztráció között örömmel láttuk *Vén Zoltán* és *Olexa József* rézmetszetét. Lapszemléjünkben szó esik a *Kisgrafika* tavalyi 2. és 3. számáról, ez utóbbival kapcsolatban közlik *Andruskó Károly* Ljubljánát ábrázoló fametszetét.

A hírek között olvastuk, hogy *Franz Marc* mindezideig legnagyobb emlékkiállítását rendezték meg a müncheni Lenbachhaus-ban. Az első világháború idején önként katonának jelentkezett és *Verdun*-nél fiatalon elesett festő egy időben anyagi gondjai miatt verseket illusztrált és könyvjegyet is készített. Az utóbbiból egy a cikk kíséretében látható. Ugyancsak ebben a számban közlik *Petry Béla* címeres ex librisét, mely a *Koveggia* család részére készült.

*

Az olvasók számára gyakran meglepetésekkel szolgáló L'EX LIBRIS FRANCAIS 237. számának első oldalán ismét szellemi csemegével kedveskedett a szerkesztőség. Az új esztendő elején ezúttal a szokásos jókívánságokat, a „boldog új évet” több, mint száz tíz nyelven fejezte ki. A sűrűn szedett, egy oldalnyi szövegben a magyar mellett jelen van valamennyi európai nyelv, sőt olyan egzotikus tájak is képviseltetik magukat, mint *Tahiti* vagy *Vietnám*.

A lapszám további oldalai sem mindennapi látni- és olvasnivalót kínálnak. *J. F. Chassaing* 14 oldalas (!) cikke a címereken szereplő sárkány-motívumokat szedi csokorba, nem felejtkezve el *Szent Györgyről* sem, aki a sárkányt gyilkoló pózában lett világszerte ismertté. A bemutatott több, mint nyolcvan részben színes illusztráció között egyetlen magyar művész alkotása sem szerepel.

A 81 éves *Pencsó Kulekov* bolgár grafikus 5 példányban

készült, angol nyelvű könyvben adta ki 511 ex librisének jegyzékét. Ebből egy példányt a francia egyesület kapott meg. Ez alkalomból az előbbi cikkhez is igazodva közlik a művész Szent Györgyöt és a sárkányt ábrázoló linómetszeteit.

Sint Niklaas Exlibriscentruma pályázatot hirdet „A természet szépsége és ereje” témájú ex librisekre, 1989 előtt született alkotók számára. A beküldhető grafika legnagyobb mérete 13 cm, a papíré maximum 20x15 cm legyen. Beküldési határidő: 2006. november 1. Bővebb tudnivalók a fenti lapszámban

*

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2005/4. száma arról ad hírt, hogy a dán rajzművészek egyesülete három díjjal honorált pályázatot bonyolított le. Az első díjat a 92 éves *Erik Bork* művészüik nyerte el. További díjazottakról nem szól a cikk, mely megemlíti, hogy ugyan a pályázaton nem sokan vettek részt, ezért sikeresnek tekinthető. Nevek említése nélkül magyar résztvevőkről is szól a cikk.

*

A dán EXLIBRIS NYT 2005/3. számában *Klaus Rödel* arról ír, hogy véget értek Dániában az Andersen-ünnepségek, melyek a meseíró szülőföldjén a legnagyobb nemzetközi eseménynek számítanak. Több kiállítás között egy dán gyűjtő 14 tablóból álló összeállítását említi, mely nemcsak a szomszédos Svédországba, de még Kínába is eljutott.

*

A cseh KNIZNI ZNACKA 4/2005. számával együtt megkaptuk kongresszusi programjukat. Eszerint az esemény 2006. szeptember 22. 24. napjain kerül lebonyolításra Uhorské Hradisté városban. A részvételi díj: 500 cseh korona.

*

Másolatban közöljük szlovén testvérünk 167. számának címlapját, melyen *Vecserka Zsolt* erdélyi grafikusművész fametszetét közölték.

167

DRUŠTVO EXLIBRIS SLOVENIAE

OBVESTILA

opus 504
X3 [95x65]1998

opus 138
X3 [95x68]1980

opus 503
X3 [98x65]1998

opus 503
X3 [98x65]1998

opus 445
X3 [105x75]1992

opus 104 X3
[100x65] 1979

opus 359
X3 [96x63]1988

SUMMARY

General election meeting of KBK [i. e. The Hungarian society of ex libris and occasional small print collectors and designers]

In accordance with the articles of the association the officers shall be elected by the membership in every five years. On 28th January 2006 the general meeting re-elected the administrative board. Members proposed projects for 2009, the year of the 50th anniversary.

Pécs in black and white by István Lenkey

Dezső Takács, Pécs based graphic artist exhibited his pen and ink drawings representing town Pécs. He exposed the old streets, buildings and showed the atmosphere of Pécs. He has been familiar with this town for 60 years.

On the art of Evald Okas by Leila Lehtiranta

The Estonian graphic artist recently celebrated his 90th birthday. To commemorate this event an exhibition was arranged. He has been a fairly productive artist designing more than 3000 bookplates. He was an instructor of the Academy of Art in Tallin for 40 years.

Renowned artists as honorary citizens of Szeged by Mária Rác

Márta Kopasz is 94 years old, she is the only female honorary citizen in town Szeged. The author also commemorates János Kass, graphic artist and the late Mátyás Varga, graphic artist and stage designer.

A handful of miracles by István Bacskulin

Lenke Palásthy displayed some pieces of her own collection of bookplates with great success in Horgos, Serbia. Mostly Christmas cards and theme prints about "towers and domes" were exhibited, and postage stamps were not to be missed as well.

Some Remarks... by Gyula Köhegyi

The author, a wood engraver himself challenges some of the points of the article "The present time of the Middle Ages" published in a recent issue of this periodical (Kisgrafika, 4. 2005)

News, press review

AUSZUG

Wahlversammlung des Vereines „Freunde der Kleingraphik“

Entsprechend der Satzung des Vereines werden Amtsträger in fünf Jahren von der Mitgliedschaft neu gewählt.

Die Generalversammlung hat am 28-sten Jänner die alt-neue Führung des Vereines gewählt.

Die Mitglieder haben schon Pläne auf das 50. Jubiläum im Jahre 2009 konzipiert.

István Lenkey: *Pécs in schwarz-weiss*

Es wurde eine Ausstellung aus den Tuschezeichnungen von Dezső Takács Graphiker aus Pécs (Fünfkirchen) über die Stadt veranstaltet. Er kennt über 60 Jahre die Stadt und hat die alten Strassen, Häuser und die alte Atmosphäre gezeigt.

Leila Lehtiranta: *Über die Kunst von Evald Okas*

Der estnische Künstler hat vor kurzem seinen 90. Geburtstag gefeiert. Aus diesem Anlass wurde eine Ausstellung organisiert. Er war ein sehr fruchtbarer Künstler, hat mehr als 3000 Exlibris angefertigt. Er war 40 Jahre lang Professor an der Kunstakademie in Tallin.

Mária Rác: *Die gefeierten Künstler-Ehrenbürger von Szeged.*

Die Autorin erinnert sich an die 94 Jahre alte Márta Kopasz, die einzige Frau unter den Ehrenbürgern in Szeged, an den Graphiker János Kass und an den verstorbenen Graphiker und Bühnenbildner Mátyás Varga.

István Bacskulin: *Handbreite Wunder*

Lenke Palásthy veranstaltete eine erfolgreiche Exlibris-Ausstellung aus ihrer eigenen Sammlung in Horgos (Serbien). Sie hat hauptsächlich Weihnachtsblätter und thematische Blätter mit dem Titel „Türme, Kuppel“ ausgestellt und haben auch die Briefmarken nicht gefehlt.

Gyula Köhegyi: *Bemerkungen*

Der Autor selbst ist Graphiker -- Holzschnitzer bestreitet einige Erhebungen des Artikels „Die Gegenwart des Mittelalters“ (Kleingraphik Nr 2005/4)

Nachrichten, Presseschau

RÉSUMÉ

Notre association doit statutairement réélire ses fonctionnaires par cinq ans. L'assemblée générale de 28 janvier 2006 a réélu l'administration ancienne, ainsi le président: *Róbert König*, secrétaire: *Lajos Palásthy*. Parmi ses projets les plus importants figure la préparation du 50ème anniversaire échéant en 2009 de la fondation.

Sous le titre „Pécs en noir et blanc” écrit *István Lenkey* sur l'exposition de *Dezső Takács*. L'artiste connaît la ville mentionnée depuis 60 années, ses dessins à l'encre de Chine représentent l'atmosphère d'ici.

Nous publions l'article de *Leila Lehtiranta*. Notre amie finnoise salue l'artiste estonien *Evald Okas*, créateur de plus de 5.000 ex libris, à l'occasion de son 90ème anniversaire.

Mária Rácz fait connaître l'oeuvre de Mme *Márta Kopasz*, artiste graveur âgée de 94 ans, unique femme-citoyen d'honneur de la ville de Szeged.

Lenke Palásthy a organisé une exposition d'ex libris avec grand succès à Horgos (Serbie). D'après l'article d'*István Bacskulin* les gravures exposées sous le titre „Tours et coupes” ont représenté des monuments historiques des environs.

On lit la polémique de l'artiste graveur *Gyula Kőhegyi*, concernant l'état de la xylographie, publié dans l'article du numéro précédent de notre revue.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse.

Az árgyélus kismadár
Tavaszy Noémi linómetszete, X3

Vecserka Zsolt fametszete X1

Perei Zoltán fametszete, X1

Vecserka Zsolt fametszete X1